

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/51/2022
Identifikačné číslo spisu:	5194899519
Dátum vydania rozhodnutia:	28.02.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Ján Šikuta
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:5194899519.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov 1/ U. K., 2/ U. K., zastúpeného žalobkyňou 1/ ako opatrovníčkou, obaja bývajúcí v I. č. XXX, 3/ X.. K. F. K., P.U., bývajúcou v K., U. č.XX, všetci zastúpení Mgr. Elenou Szabóovou, advokátkou so sídlom v Nových Zámkoch, Hlavné námestie č. 7, proti žalovaným 1/ Fakultnej nemocnici s poliklinikou Žilina, so sídlom v Žiline, Vojtecha Spanyola č. 1740/43, IČO: 17 335 825, zastúpenej HADBÁBNY & spol., advokátska kancelária, s. r. o., so sídlom v Žiline, Prielohy 1012/1C, v mene ktorej koná JUDr. Emil Hadbábny, 2/ Kysuckej nemocnici s poliklinikou Čadca, so sídlom v Čadci, Palárikova č. 2311/57, IČO: 17 335 469, zastúpenej Mgr. Michalom Mozolíkom, advokátom so sídlom v Čadci, Palárikova č. 1449, o náhrade škody, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 16 C 127/1994, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 24. júna 2021 sp. zn. 9 Co 33/2021, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalované 1/ a 2/ nemajú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobcovia sa žalobou po pripustení (poslednej) zmeny petitu z 29. mája 2015 domáhali, aby a/ žalované boli zaviazané k povinnosti zaplatiť žalobkyni 1/ sumu vo výške 887,28 € s 22 % úrokom z omeškania ročne od 1. mája 1995 do zaplatenia, žalobcovi 2/ sumu vo výške 149,37 € s 22 % úrokom z omeškania ročne od 1. mája 1995 do zaplatenia a žalobkyni 3/ sumu vo výške 149,37 € s 22 % úrokom z omeškania ročne od 1. mája 1995 do zaplatenia, a to žalovaná 1/ v pomere 20 % a žalovaná 2/ v pomere 80 %, všetko v lehote do 15 dní od právoplatnosti rozsudku; b/ žalované boli zaviazané k povinnosti platiť žalobkyni 1/ sumu vo výške 66,39 € mesačne od 1. februára 1994, vždy do 15. dňa v mesiaci, a to žalovaná 1/ v pomere 20 % a žalovaná 2/ v pomere 80 %. Žalované boli zaviazané k povinnosti platiť žalobcovi 2/ sumu vo výške 49,79 € mesačne od 1. februára 1994 do 26. decembra 2006, a to žalovaná 1/ v pomere 20 % a žalovaná 2/ v pomere 80 % do 15 dní po právoplatnosti rozsudku. Žalované boli zaviazané k povinnosti platiť žalobkyni 3/ sumu vo výške 49,79 € mesačne od 1. februára 1994 do 31. augusta 2008, a to žalovaná 1/ v pomere 20 % a žalovaná 2/ v pomere 80 % do 15 dní po právoplatnosti rozsudku; c/ žalované boli zaviazané k povinnosti zaplatiť žalobcom titulom

splatnej valorizácie (valorizačného zvýšenia) pozostalostnej úrazovej renty žalobkyni 1/ sumu vo výške 26.343 € s príslušným mesačným úrokom z omeškania od 16. dňa v každom mesiaci do zaplatenia z mesačných súm valorizácie od septembra 1995 do mája 2015 vrátane, žalobcovi 2/ sumu vo výške 7.316,04 € s príslušným mesačným úrokom z omeškania od 16. dňa v každom mesiaci do zaplatenia z mesačných súm valorizácie od septembra 1995 do decembra 2006 vrátane, žalobkyni 3/ sumu vo výške 9.276,76 € s príslušným mesačným úrokom z omeškania od 16. dňa v každom mesiaci do zaplatenia z mesačných súm valorizácie od septembra 1995 do augusta 2008 vrátane, a to žalovaná 1/ v pomere 20 % žalovaných nárokov a ich príslušenstva a žalovaná 2/ v pomere 80 % žalovaných nárokov a ich príslušenstva, všetko do 15 dní po právoplatnosti rozsudku; d/ žalované boli zaviazané k povinnosti zaplatiť ako príslušenstvo pozostalostnej úrazovej renty žalobkyni 1/ príslušný úrok z omeškania od 16. dňa v mesiaci do zaplatenia z každomesačnej úrazovej renty 66,39 € od októbra 1993 do mája 2015 vrátane, žalobcovi 2/ príslušný úrok z omeškania od 16. dňa v mesiaci do zaplatenia z každomesačnej úrazovej renty 49,79 € od októbra 1993 do decembra 2006 vrátane, žalobkyni 3/ príslušný úrok z omeškania od 16. dňa v mesiaci do zaplatenia z každomesačnej úrazovej renty 49,79 € od októbra 1993 do augusta 2008 vrátane, a to žalovaná 1/ v pomere 20 % žalovaných nárokov a ich príslušenstva a žalovaná 2/ v pomere 80 % žalovaných nárokov a ich príslušenstva do 15 dní po právoplatnosti rozsudku; e/ žalované boli zaviazané zaplatiť titulom mimoriadneho zvýšenia pozostalostnej úrazovej renty žalobkyni 1/ sumu vo výške 17.784,09 €, žalobcovi 2/ sumu vo výške 5.578,58 €, žalobkyni 3/ sumu vo výške 6.880,24 €, a to žalovaná 1/ v pomere 20 % a žalovaná 2/ v pomere 80 % všetko do 15 dní po právoplatnosti rozsudku.

1.1. Žalobu odôvodnili tým, že manžel žalobkyne 1/ U. K. bol liečený u žalovanej 1/, kde zomrel. Podľa prehliadky mŕtveho bezprostrednou príčinou smrti bol cudzí predmet ponechaný v tele pri výkone E 871 - pri operácii. Vo veci zodpovednosti žalovaných bolo rozhodnuté medzitýmnym rozsudkom Okresného súdu Žilina z 11. mája 2011 č. k. 16 C 127/1994 - 994 tak, že za škodu na zdraví poškodeného U. K. zodpovedá žalovaná 1/ v rozsahu 20 % a žalovaná 2/ v rozsahu 80 %. Pri uplatnení svojho nároku vychádzali z ustanovení § 420 a § 448 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“).

2. Okresný súd Žilina (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 5. júna 2015 č. k. 16 C 127/1994 - 1499 žalovanej 1/ uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 165,82 € spolu s 3 % úrokom z omeškania ročne odo dňa 1. mája 1995 do zaplatenia a sumu 2.115,20 €, všetko v lehote do 15 dní po právoplatnosti rozsudku; žalovanej 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 663,28 € spolu s 3 % úrokom z omeškania ročne odo dňa 1. mája 1995 do zaplatenia a sumu 8.460,80 €, všetko v lehote do 15 dní po právoplatnosti rozsudku; žalovanej 1/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 2/ sumu 29,87 € spolu s 3 % úrokom z omeškania ročne odo dňa 1. mája 1995 do zaplatenia a sumu 1.543 €, všetko v lehote do 15 dní po právoplatnosti rozsudku; žalovanej 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 2/ sumu 119,50 € spolu s 3 % úrokom z omeškania ročne odo dňa 1. mája 1995 do zaplatenia a sumu 6.174 €, všetko v lehote do 15 dní po právoplatnosti rozsudku; žalovanej 1/ uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 3/ sumu 12 € spolu s 3 % úrokom z omeškania ročne odo dňa 1. mája 1995 do zaplatenia a sumu 404 €, všetko v lehote do 15 dní po právoplatnosti rozsudku; žalovanej 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 3/ sumu 48 € spolu s 3 % úrokom z omeškania ročne odo dňa 1. mája 1995 do zaplatenia a sumu 1.616 €, všetko v lehote do 15 dní po právoplatnosti rozsudku; žalobu vo zvyšku zamietol; právo na náhradu trov konania nepriznal žiadnemu účastníkovi; o trovách štátu rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

3. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcov rozsudkom z 30. júna 2016 sp. zn. 9 Co 93/2016 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým vo zvyšnej časti návrh zamietol potvrdil; v ostatných výrokoch, odvolaním nenapadnutých ponechal rozsudok nedotknutý; žiadnemu z účastníkov náhradu trov odvolacieho konania nepriznal; nariadil opravu rozsudku súdu prvej inštancie v záhlaví tak, že názov žalovanej 2/ má správne znieť Kysucká nemocnica s poliklinikou Čadca (č. l. 1641 a nasl.).

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na dovolanie žalobcov uznesením z 26. septembra 2017 sp. zn. 1 Cdo 218/2016 rozsudok odvolacieho súdu z 30. júna 2016 sp. zn. 9 Co

93/2016 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (č. l. 1711 a nasl.). V odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval porušenie práva na spravodlivý proces žalobcov v dôsledku nesprávneho postupu odvolacieho súdu, keď nedoručil stranám vyjadrenie účastníkov.

5. Po zrušení rozhodnutia najvyšším súdom, odvolací súd druhýkrát vo veci odvolania žalobcov proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie rozhodol rozsudkom z 13. decembra 2018 sp. zn. 9 Co 152/2018, keď napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým vo zvyšku žalobu zamietol a vo výroku o trovách konania potvrdil; v ostatných výrokoch, odvolaním nenapadnutých ponechal rozsudok nedotknutý; žiadnej zo strán nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (č. l. 1800 a nasl.).

6. Najvyšší súd na dovolanie žalobcov uznesením z 24. novembra 2020 sp. zn. 1 Cdo 259/2019 rozsudok odvolacieho súdu z 13. decembra 2018 sp. zn. 9 Co 152/2018 opätovne zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (č. l. 2053 a nasl.). V odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval porušenie práva na spravodlivý proces žalobcov v dôsledku nesprávneho postupu odvolacieho súdu tým, že vo svojom rozhodnutí nedal relevantnú odpoveď žalobcom na ich námietku týkajúcu sa žiadosti o poskytnutie zvukového záznamu z pojednávania 5. júna 2015.

7. Po druhom zrušení odvolacieho rozhodnutia najvyšším súdom, odvolací súd tretíkrát vo veci odvolania žalobcov proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie rozhodol rozsudkom z 24. júna 2021 sp. zn. 9 Co 33/2021 (č. l. 2093 a nasl.), keď napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým vo zvyšku žalobu zamietol a vo výroku o trovách konania potvrdil; v ostatných výrokoch, odvolaním nenapadnutých ponechal rozsudok nedotknutý a žiadnej zo strán nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

7.1. V odôvodnení uviedol, že súd prvej inštancie vykonal vo veci dostatočné dokazovanie, z výsledkov vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým a právnym záverom, svoje rozhodnutie náležitým a vyčerpávajúcim spôsobom odôvodnil. S odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie sa stotožnil (§ 387 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku) a na zdôraznenie jeho správnosti doplnil nasledovné.

7.2. Predmetom žaloby je občianskoprávny nárok na náhradu nákladov na výživu žalobcov z dôvodu usmrtenia zomrelého H. U. K. podľa § 448 Občianskeho zákonníka pretransformovaného od 1. augusta 2004 novelou zákona č. 404/2004 Z.z. (ďalej len „novela“) na pozostalostnú úrazovú rentu, ktorý sa odvíja od výšky vyživovacej povinnosti, ktorú k nim plnil ku dňu úmrtia XX. R. XXXX. U každého zo žalobcov ide pritom o nárok samostatný odvíjajúc sa od trvania vyživovacej povinnosti zomrelého k nim, po novele u všetkých najneskôr do dňa, kedy by dovŕšil dôchodkový vek (§ 448 Občianskeho zákonníka v spojení s § 92 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení), t. j. do 25. novembra 2010. Podľa § 448 Občianskeho zákonníka po novele vyplýva, že nárok na pozostalostnú úrazovú rentu sa posúdi a jej suma sa určí podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení, čo je § 92 a § 93 I. časti IV. hlavy V. dieľu zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „Zákon o sociálnom poistení“) a nie podľa jeho prechodných ustanovení v VII. časti ako tvrdia žalobcovia a znalkyňa v doplnení znaleckého posudku. Z § 293o Zákona o sociálnom poistení síce vyplýva, že ak nárok na výplatu pozostalostnej úrazovej renty, na ktorú bola pretransformovaná náhrada nákladov na výživu pozostalých podľa § 272 ods. 4 trvá k 31. júlu 2006, pozostalostná úrazová renta sa vypláca po tomto dni v stanovenej výške aj po 65 roku veku, ktorý by zomrelý dovŕšil. Z § 272 ods. 4 Zákona o sociálnom poistení však vyplýva, že za pozostalostnú úrazovú rentu sa považuje náhrada nákladov na výživu pozostalých, ktorá sa už k 31. decembru 2003 vyplácala a nárok na jej výplatu trvá aj po tomto dni, o ktorý prípad sa však v tomto spore nejedná, čo rovnako platí aj na prechodné ustanovenie § 293ay a tieto ustanovenia sa vzťahujú na nárok na výplatu pozostalostnej úrazovej renty Sociálnou poisťovňou na základe pracovnoprávných predpisov. Súd prvej inštancie preto správne priznal nároky žalobkyňi 1/ do doby, kedy by zomrelý dosiahol dôchodkový vek, u žalobcov 2/ a 3/ do času, kedy boli títo schopní samostatne sa živiť (§ 62 ods. 1 zákona č. 36/2005 Zákona o rodine), t. j. u žalobcu 2/ do dňa, kedy mu bol priznaný invalidný dôchodok a u žalobkyne 3/ do ukončenia 5-ročného konzervatória 30. júna 2002 z uvádzaných dôvodov, pričom postavenie žalobkyne 3/ ako nezaopatreného dieťaťa podľa predpisov verejného práva (Zákon o sociálnom zabezpečení, Zákon o prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa), na ktoré poukazovala je pre posúdenie veci irelevantné (jedná sa o

občianskoprávny nárok). Hypotetické tvrdenie žalobkyne, že by poškodený, ak by žil dlhšie (napr. do roku 2010) nežiadal od nej vrátiť to, čo vynaložil na jej výživu a štúdium v rokoch 2002 až 2008, je pre posúdenie veci tiež irelevantné, lebo koniec jeho vyživovacej povinnosti, resp. jej nároku podľa § 448 Občianskeho zákonníka je daný § 62 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine. Keďže podľa novelizovaného ustanovenia § 488 Občianskeho zákonníka sa nárok na pozostalostnú úrazovú rentu posúdi podľa už prísnejších všeobecných predpisov o sociálnom poistení, od 1. augusta 2004 by žalobkyni 3/ ani nepatrilo, keďže patrilo len osobe, ku ktorej mal zomrelý vyživovaciu povinnosť, ktorú ku nej zomrelý nemal, keďže ju mal jej biologický otec.

7.3. K mimoriadnemu zvýšeniu nároku na náhradu nákladov na výživu pozostalých a pozostalostnej úrazovej renty odvolací súd doplnil, že podľa § 448 ods. 2 Občianskeho zákonníka do novely sa pri výpočte náhrady nákladov vychádzalo z priemerného zárobku zomrelého, ktorý však v rozhodnom období bol dobrovoľne nezamestnaný, a preto sa vychádzalo len z jeho pravdepodobného zárobku stanoveného znalkyňou na sumu 6.760 Sk. Náhrada nákladov však nesmela prevýšiť sumu, do ktorej by zomrelému patrila náhrada na stratu zárobku podľa § 447 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého náhrada na stratu zárobku spolu so zárobkom poškodeného a prípadným invalidným alebo čiastočným invalidným dôchodkom nesmie presahovať sumu určenú predpismi pracovného práva pri náhrade škody pri pracovných úrazoch a chorobách z povolania, ktoré obmedzenie neplatí, ak škoda bola spôsobená úmyselne, pričom aj z dôvodov hodných osobitného zreteľa môže súd určiť vyššiu sumu náhrady aj vtedy, ak škoda bola spôsobená hrubou nedbanlivosťou. Podľa § 195 zákona č. 311/2001 Z.z. Zákonníka práce (ďalej len „Zákonník práce“) platného do 31. marca 2002 sa takáto náhrada straty na zárobku poskytovala po dobu 12 mesiacov od vzniku nároku v neredukovanej výške priemerného zárobku a následne v redukovanej obmedzenej výške podľa odseku 2 tohto ustanovenia, ktoré obmedzenie z dôvodov hodných osobitného zreteľa ak bola škoda spôsobená hrubou nedbanlivosťou, neplatilo a mohlo sa vychádzať z neredukovanej náhrady straty na zárobku vo výške priemerného zárobku poškodeného (obmedzenie sa podľa § 201 Zákonníka práce od 1. apríla 2002 neuplatňovalo), čo zohľadnil aj súd prvej inštancie, ktorý pri určení výšky náhrady nákladov na výživu žalobcov ako pozostalých vychádzal z dôvodov hodných osobitného zreteľa z neredukovaného pravdepodobného zárobku zomrelého 6.760 Sk. Z uvedeného vyplýva, že žalobcovia mali nárok domáhať sa náhrady nákladov na výživu pozostalých z uvádzaného neredukovaného priemerného zárobku zomrelého (z ktorého aj súd prvej inštancie vychádzal) a nie nárok na ich zvýšenie, ktorý aj keď by v prípade, že by sa nevychádzalo z neredukovaného priemerného zárobku, uplatnili 28. mája 2015, t. j. po uplynutí premĺčacej lehoty podľa § 106 Občianskeho zákonníka, pričom vzhľadom na to, kedy sa o škode dozvedeli a kto za ňu zodpovedá, vzhľadom na žalovanými 2/ a 1/ v priebehu konania vznesenú námietku premĺčania (nielen za ohraničené obdobie) im ako správne skonštatoval súd prvej inštancie nemôže byť priznaný. Navyše po novele § 448 Občianskeho zákonníka v spojení s príslušnými ustanoveniami Zákona o sociálnom poistení (§ 93 ods. 2, § 89 ods. 1, § 84 ods. 1, § 138, § 54) sa takýto dôvod pri určení úrazovej renty, z ktorej sa pri určení pozostalostných úrazových rent vychádza, nezohľadňuje.

7.4. K valorizácii náhrady nákladov na výživu pozostalých a pozostalostnej úrazovej renty a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia odvolací súd doplnil, že podľa § 448 ods. 2 a § 447 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka do novely sa valorizoval len priemerný zárobok zomrelého rozhodný pre výpočet náhrady, t. j. priemerný zárobok v čase smrti, ako to vyplýva aj z nariadení vlády č. 128/1992, č. 312/1997, č. 220/1999, č. 277/2000, č. 310/2001, č. 388/2002, ako aj z rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 326/2006 (na rozdiel od tvrdení znalkyne), na základe čoho sa žalobcovia mohli domáhať (navrhnuť) vzhľadom na zmenu okolností (§ 163 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku) zvýšenia náhrady nákladov na ich výživu, čo po novelizácii platí aj pre zvýšenie pozostalostnej úrazovej renty, ktorá sa určovala vo výške výživného, ktorý by bol povinný zomrelý platiť taktiež ku dňu svojej smrti z úrazovej renty - § 93 ods. 1, 2 Zákona o sociálnom poistení (účinného do dovŕšenia dôchodkového veku zomrelého) vzhľadom aj na len primerané použitie § 82, čo však neučinili a domáhali sa len jednotlivých súm valorizácie. Aj v prípade, že by tak učinili vzhľadom na podanie návrhu 28. decembra 2010 by bol nárok na zvýšenie vzhľadom na premĺčaciu dobu podľa § 106 Občianskeho zákonníka dva roky spätne premĺčaný, preto by ho bolo možné vzhľadom na vznesenú námietku premĺčania žalovanými ako to správne skonštatoval súd prvej inštancie priznať len žalobkyni 1/ a nie žalobcom 2/ a 3/, ktorým už vzhľadom na ich schopnosť samostatne sa živiť nepatrilo a žalobkyni

3/ by nepatrilo od novely aj z dôvodu, že zomrelý ku nej vyživovaciu povinnosť nemal.

7.5. K námietke žalobcov, že v samotnej žalobe uplatnené nároky sú vyššie, než priznané, a preto minimálne v časti rozdielu bol nárok na zvýšenie náhrady nákladov na výživu, resp. pozostalostnej úrazovej renty uplatnený včas a posúdenie okolností vzniku škody, a teda možnosti zvýšenia je ponechané na úvahu súdu bez povinnosti osobitného návrhu, pričom v danej veci ide o prípad, kedy súd nie je doslovne viazaný navrhovaným petitom, pretože spôsob vysporiadania účastníkov je upravený právnym predpisom (§ 153 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku) a vzhľadom na moderačné právo súdu sa nemôže premĺčať, odvolací súd prihladnuc k už uvedenému doplnil, že u žalobcov ide o v sporovom konaní uplatnený občianskoprávny nárok podľa § 488 Občianskeho zákonníka (a nie o verejnoprávny podľa zákona o sociálnom poistení, o ktorom rozhoduje sociálna poisťovňa), pri ktorom je súd viazaný žalobným návrhom (žalobným petitom), ako aj skutkovým základom (skutkovými okolnosťami), na základe ktorého sa žalobcovia plnenia domáhajú. Preto v časti rozdielu pôvodne uplatnených nárokov a nárokov priznaných nemôže súd bez zmeny žaloby žalobcami, čo sa týka skutkových okolností rozhodnúť inak. Výnimkou zo zásady viazanosti súdu petitom sú situácie, keď z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkmi konania, t.j. keď ich vzájomné práva a povinnosti sú upravené kogentnou hmotnoprávnou normou, ktorú je súd povinný v konaní rešpektovať (§ 153 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku, v súčasnosti § 216 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku), o ktorú situáciu však v tomto prípade nejde. Výška nároku nebola určená ani na základe úvahy súdu, keďže bola zistená na základe vykonaného dokazovania z riadne zisteného skutkového stavu.

7.6. Za nepravdivé považoval námietky žalobcov, že súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní neprihliadol na výsledky znaleckého dokazovania, keďže vychádzal z v ňom stanovenej výšky pravdepodobného zárobku zomrelého a následnom stanovení náhrady nákladov na výživu pozostalých, resp. pozostalostnej úrazovej renty zdôrazňujúc, že právne posúdenie veci, teda stanovenie výšky nároku je úlohou súdu a nie znalca. Znalecký posudok považuje vzhľadom na prijaté závery za nepresvedčivý, preto súd prvej inštancie správne vo zvyšku z neho nevychádzal.

7.7. K námietke žalobcov, že súd prvej inštancie pri určovaní výšky ich nároku (výšky vyživovacej povinnosti) nezohľadnil ako naturálny príjem naturálne pôžitky, ktoré zomrelý ako člen družstva využíval, a to najmä možnosť za výhodnú cenu si odkúpiť produkty družstva, ktoré boli použité v rodine na chov hospodárskych zvierat, ako aj na priamu spotrebu (stravovanie), odvolací súd uviedol, že žiadne plnenie peňažnej hodnoty - naturálna mzda zomrelého nebola v konaní preukázaná a ani v znaleckom dokazovaní preto bráná do úvahy pri stanovení pravdepodobného zárobku a pri stanovenom určovaní úrazovej renty od novely ani bráná do úvahy nemohla byť, pričom v čase smrti nebohého tento uvedený pôžitky ani nevyužíval, keďže pracovný pomer v poľnohospodárskom družstve predtým ukončil dohodou. Preto správne vychádzal podľa § 448 ods. 2 Občianskeho zákonníka z jeho priemerného (pravdepodobného) zárobku a úrazovej renty, ktoré sú rozhodujúce a limitujúce pre určenie výšky nárokov, nech boli náklady žalobcov akokoľvek vysoké.

7.8. Pokiaľ ide o ďalšie námietky žalobcov ohľadne nesprávnosti vyčíslenia a neodôvodnenia priznaného úroku z omeškania odvolací súd uviedol, že v čase podania žaloby na súd 8. februára 1994 bola splatná len požadovaná náhrada nákladov na výživu pozostalých za obdobie mesiacov november 1993 až január 1994 a žalobkyni 1/ patriaca náhrada nákladov na pohreb, pri ktorých si uplatnili úrok z omeškania, na ktorý nemajú nárok v požadovanej výške, keďže tento sa priznáva od prvého dňa omeškania a ktorý v rozhodnom čase (do 1. mája 1995) bol podľa vyhlášky č. 45/1964 Zb., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, na ktorú odkazuje § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, vo výške 3 % ročne, tak ako ho správne priznal súd prvej inštancie. Následne si žalobcovia uplatnili úrok z omeškania návrhom z 18. januára 1999, kedy nároky do budúca neboli ešte splatné, a preto sa žalovaní s ich platením nemohli ani dostať do omeškania (§ 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka), a preto žalobcom ani nevznikol nárok na úrok z omeškania. Následne si žalobcovia uplatnili nárok na úrok z omeškania návrhom z 28. mája 2015, z predtým splatných dávok, avšak tieto im už od nadobudnutia dôchodkového veku zomrelého u žalobkyne 1/ a spôsobilosti samostatne sa živiť u žalobcov 2/ a 3/ nepatrili, a preto sa s ich platením nemohli ani dostať do omeškania a vzhľadom na žalovanými vznesenú námietku premĺčania im nemohli byť priznané.

7.9. K námietke žalobcov, že na základe ich žiadosti im nebol poskytnutý zvukový záznam z pojednávania z 05. júna 2015, krajský súd na základe pokynu dovolacieho súdu doplnil odôvodnenie

svojho rozhodnutia, v ktorom vychádzal z úradného záznamu zákonnej sudkyne súdu prvej inštancie o zisteníach zo spisu (č. 1. 2085). Odvolací súd tu skonštatoval, že pri všetkých pojednávaniach s účinnosťou od 1. marca 2015 sa vykonávajú dve nahrávky, jedna na diktafónové zariadenie, z ktorého sa vyhotovuje zápisnica a jeden zvukový záznam, ktorý sa má uchovať na nosiči dát, avšak z ktorého sa prepis zápisnice nevykonáva. Zvukový záznam z priebehu pojednávania však ako vyplýva z obsahu spisu, konkrétne e-mailovej komunikácie medzi sudkyňou a právnu zástupkyňou žalobcov, predmetom ktorej bola žiadosť o poskytnutie zvukového záznamu z pojednávania, omylom z pojednávania 6. júna 2015 vyhotovený nebol, resp. nepodarilo sa ho zachovať, preto jeho kópia nemohla byť žalobcom zaslaná. Zápisnica o súdnom pojednávaní z 5. júna 2015 bola v zmysle § 40 O. s. p. a § 52 zákona č. 543/2005 Z. z. vyhotovená prepisom diktafónového záznamu, ktorý bol diktovaný priamo na pojednávaní za prítomnosti strán konania a právnych zástupcov, ktorí mali možnosť nesprávnosť diktafónového záznamu namietat, resp. ho žiadať doplniť, čo však ako vyplýva z obsahu zápisnice neučinili. Vzhľadom na uvedené odvolací súd uzavrel, že neobstojí námietka žalobcov, že im súd prvej inštancie nesprávnym postupom znemožnil uskutočňovanie im patriacich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7.10. Odvolací súd považoval za správne aj rozhodnutie o trovách konania podľa § 142 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) vzhľadom k tomu, že žalovaní mali väčší úspech vo veci, a to v spojení s § 150 OSP, kedy im ich súd vzhľadom na okolnosti prípadu, a to najmä s prihliadnutím na okolnosti smrti neobohého nepriznal, keď v spore rozhodnutie o výške plnenia nezáviselo od znaleckého posudku, ani úvahy súdu, tak ako to namietali žalobcovia.

7.11. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) v spojení s § 255 ods. 1 CSP a žalovaným nárok na ich náhradu napriek plnému úspechu v odvolacom konaní nepriznal, keďže si ho neuplatnili.

8. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia dovolanie. Posudzujúc dovolanie podľa obsahu (§ 124 ods. 1 CSP) jeho prípustnosť vyvodzujú z ustanovení § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/, b/ CSP. V odôvodnení dovolania poukazujú na predchádzajúce dôvody spomenuté v skoršom dovolaní a zároveň pripájajú ďalšie argumenty.

8.1. Porušenie práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP) namietajú v súvislosti s nedostatočným odôvodnením rozsudku odvolacieho súdu k viacerým podstatným okolnostiam (námietkam, argumentom, kritike žalobcov), ku ktorým sa mal odvolací súd podľa ich názoru vyjadriť. Porušenie práva na spravodlivý súdny proces namietajú v súbehu s nesprávnym právnym posúdením, chybné vyhodnoteným skutkovým stavom a nesprávnym dokazovaním. Výtýkajú odvolaciemu súdu prijatie neopodstatneného nadbytočného výroku o nedotknutí opravným prostriedkom nenapadnutých výrokov. Odôvodnenie odvolacieho rozhodnutia považujú za nedostatočné, nepresvedčivé, nespĺňajúce kritériá § 220 CSP, ktoré nedáva odpovede na podstatné argumenty žalobcov. Tu poukazujú na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obdo 32/2013, 4 MCdo 6/2013, 2 MCdo 24/2012, 7 Cdo 69/2013, 2 Cdo 11/2010, 2 Cdo 170/2005, 5 Sžf 82/2011, 1 Cdo 39/2018 a 6 Cdo 98/2017 ako aj rozhodnutia EŠEP vo veci Garcia Ruiz proti Španielsku, Georgiadis proti Grécku a Higginsova a ďalší proti Francúzsku a tiež aj na rozhodnutia Ústavného súdu SR III. ÚS 311/07, II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04, II. ÚS 410/06.

8.2. Nesprávne právne posúdenie (§ 421 ods. 1 CSP) namietajú s poukazom na viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, pričom namietajú predovšetkým spôsob riešenia a vyhodnotenia jednotlivých argumentov žalobcov. Tvrdia odklon od rozhodnutia najvyššieho súdu publikovanom v Zbierke rozhodnutí NS SR č. 2/2014 pod č. 29, avšak bez bližšieho odôvodnenia tohto odklonu. Ak odvolací súd potvrdzuje rozsudok súdu prvej inštancie v časti, v ktorej súd prvej inštancie konštatoval, že nárok na valorizáciu nákladov na výživu pozostalých a nárok na pozostalostnú úrazovú rentu sa premlčali, vytvára tým pozostalým zákonom neuloženú povinnosť domáhať sa valorizácie prostredníctvom súdu, túto však má súd uplatňovať automaticky. Považujú za nesprávny záver súdu, že podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení je právo na valorizáciu viazané na výslovné uplatnenie žalobcami, je premlčateľné a v rozhodovanej veci sa premlčalo, čím sa na žalobcov ustanovenie § 93 a § 82 uvedeného predpisu nevzťahuje automaticky, a teda sú vecne, či personálne vylúčení z jeho všeobecnej pôsobnosti a aplikácie. Tiež je nesprávny záver, že právo na valorizáciu žalobcom 2/ a 3/ za obdobie do, ani od 1.1.2004 a žalobkyňi 1/ za obdobie mimo obdobia od 28.12.2008

do 25.11.2010 nepatrí a je premlčané. Dovolatelia považujú uvedené za takú právnu otázku, ktorá nie je upravená judikatórnou líniou alebo krucialným rozhodnutím dovolacieho súdu ohľadom premlčania alebo povinnosti výslovného uplatnenia nároku, a preto ju považujú za dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Tvrdenie odvolacieho súdu, že nárok na valorizáciu nákladov sa premlčal predstavuje neodôvodnený odklon od rozhodnutia najvyššieho súdu publikovanom v Zbierke R 29/2014. Rozhodnutie sa vo vzťahu k valorizácii priemerného zárobku dostalo do rozporu s rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 326/2006 publikované v Zbierke ako R 62/2008. Vo vzťahu k postoju odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie, podľa ktorého sa úrok z omeškania znižuje oproti pôvodne uplatnenému nároku, čo považujú za zmenu návrhu a nie za jeho čiastočné späťvzatie, sa dostávajú do rozporu s rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 99/2010, keď zúženie návrhu sa riadi režimom čiastočného späťvzatia návrhu. V dovolaní naformulovali, okrem vyššie načrtnutých otázok aj nasledujúce otázky, ktoré podľa nich doposiaľ dovolací súd neriešil:

1. Ak uplatnením práva na súde sa preruší beh premlčacej doby vo vzťahu k uplatňovanému nároku (istine), vzťahuje sa prerušenie plynutia premlčacej doby aj na príslušenstvo pohľadávky uplatneného nároku náhrady na výživu pozostalých, resp. pozostalostnej úrazovej renty - úrok z omeškania, mimoriadne zvýšenie náhrady za stratu na zárobku a pozostalostnej úrazovej renty a valorizácia pozostalostnej úrazovej renty?
2. Je súd povinný prihliadať na valorizáciu pozostalostnej úrazovej renty (v nadväznosti na zmenu mzdovej úrovne), ktorá je v konaní uplatnená, ex offio, alebo je tento nárok (valorizácia) viazaný na výslovné uplatnenie žalobcami?
3. Môže sa vo vzťahu k žalobou uplatnenému nároku na pozostalostnú úrazovú rentu premlčať právo na valorizáciu pozostalostnej úrazovej renty, ak bol nárok na samotnú PÚR (nákladov na výživu pozostalých) uplatnený včas?
4. Bolo možné postupom podľa § 163 ods. 1 OSP zmeniť žalobou uplatnený nárok v konaní, ktoré nie je právoplatne skončené, ak toto zákonné ustanovenie odkazovalo na (právoplatný) rozsudok a jeho zmenu? - ako na to odkazuje bod 12. odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku?
5. Sú ustanovenia § 207 Zákonníka práce k § 448 ods. 1 a § 447 Obč. zákonníka a ustanovenia zákona o sociálnom poistení upravujúce pozostalostnú úrazovú rentu „určitým spôsobom vyrovnania vyplývajúcim z právnych predpisov“, v zmysle § 153 ods. 2 OSP a § 216 ods. 2 CSP, ktorými je súd viazaný a môže prekročiť nárok uplatnený žalobou vo vzťahu k výpočtu pozostalostnej úrazovej renty a jej valorizácii?
6. Je moderačné oprávnenie súdu vo vzťahu k prekročeniu základnej náhrady na výživu pozostalých v zmysle Stanoviska NS SR Cpj 13/85 (publikované pod č. 50/1985, zošit 9-10, strana 493), v ktorom sa dovolací súd vyslovil, že ustanovenie § 447 ods. 2 veta druhá OZ sa vzťahuje aj na výživu pozostalých (k § 448 OZ), viazané na výslovné uplatnenie tohto nároku, alebo ide o autonómne rozhodnutie súdu, pri ktorom nie je viazaný návrhom, iba skutkovým a právnym stavom?
7. Ak žalobcovia uplatnili na súde nárok vo forme opakujúcich sa plnení (pozostalostná úrazová renta, náhrada nákladov na výživu pozostalých) tak splatných v čase podania žaloby, ako aj splatných v budúcnosti:
 - a. Vzniká žalobcom nárok na úrok z omeškania dňom nasledujúcim po splatnosti jednotlivých žalovaných mesačných plnení?
 - b. Možno priznať úrok z omeškania aj vo vzťahu k mesačným plneniam, ktoré sa stanú splatné v intervale, ktorého začiatok je vymedzený podaním žaloby, a koniec meritórnym rozhodnutím súdu?
 - c. Môže sa nárok na úroky z omeškania premlčať skôr ako istina - teda skôr, ako sa stane splatnou mesačná splátka dávky/pozostalostnej úrazovej renty?
8. Môže právo na výživné v zmysle 448 ods. 1 (výživné neurčené rozhodnutím súdu, ale fakticky poskytované) zaniknúť dodatočne so spätnou účinnosťou ku dňu ukončenia štúdia na strednej škole, ak sa plholeté dieťa po skončení stredoškolského štúdia pripravuje na ďalšie povolanie vysokoškolským štúdiom dennou formou, ak vysokoškolské štúdium dieťa ukončí inak ako vykonaním záverečnej štátnej skúšky (z vlastného rozhodnutia), a do ukončenia VŠ štúdia má status nezaopatreného dieťaťa v zmysle zákonov o sociálnom poistení a zákone o prídavku na dieťa?
9. Je súd pri posudzovaní trvania vyživovacej povinnosti a jej zániku, súd viazaný aj predpismi verejného práva (napr. zákon o prídavku na dieťa), resp. je povinný na ne prihliadať alebo ich zohľadniť?
10. Je rozhodnutie súdu o výške výživného ako základu pre určenie pozostalostnej úrazovej renty, a

rozhodnutie vyplývajúce z výpočtu pravdepodobného zárobku nebohého (H. U. K.) rozhodnutím, ktoré vychádza z úvahy súdu alebo zo znaleckého posudku, ako to mal na zreteli § 142 ods. 2 OSP ?

11. Ak odpoveď aspoň na jednu z dvoch položených otázok je „áno“, je správne rozhodnutie o trovách konania tak, že žalobcom súd neprizná nárok na náhradu trov konania ani z priznanej sumy, v ktorej ich žalobe vyhovel, keďže uspeli v merite (ustálenie zodpovednosti žalovaných za nárok na výživu pozostalých/PÚR) veci ?

12. Z akej sumy sa vykonáva valorizácia opakovaných dávok pozostalostnej úrazovej renty v zmysle predpisov o sociálnom poistení (461/2003 Z. z., § 82, § 93 a súvisiace) - valorizuje sa vždy len pôvodná dávka, ktorá bola primárne priznaná rozhodnutím (Sociálnej poisťovne, súdu), alebo sa valorizuje o príslušné percento alebo pevnú čiastku valorizácie naposledy vyplácaná výška dávky ?

13. Spôsobuje, v zmysle zásady ochrany nárokov už nadobudnutých, nadobudnutie účinnosti zákona č. 461/2004 Z. z. o sociálnom poistení, zánik nároku na náhradu nákladov na výživu pozostalých u osoby, ktorej nebohý výživu fakticky a reálne poskytoval, a ktorá teda mala v čase smrti nebohého postavenie vyživovanej osoby podľa ustanovenia § 448 Občianskeho zákonníka ako hmotnoprávneho predpisu platnom v čase vzniku nároku ?

8.3. Žalobcovia namietajú aj výrok o trovách a majú za to, že až po správnom a zákonom rozhodnutí vo veci samej možno s konečnou platnosťou ustáliť procesný úspech strán sporu. Namietajú, že odvolací súd nerozhodol o trovách dovolacieho konania v zmysle § 453 ods. 3 CSP.

8.4. Vzhľadom na uvedené dovolacie dôvody navrhujú, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie zrušil a rozhodol o náhrade trov dovolacieho konania.

9. Žalovaná 1/ vo svojom vyjadrení žiadala dovolanie žalobcov odmietnuť alebo zamietnuť a navrhla, aby jej súd priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania vo výške 100 %. Dovolanie považuje za neprípustné a nedôvodné. V prejednávanej veci nie je splnený žiaden predpoklad prípustnosti podľa § 420 alebo § 421 CSP. Z dovolania nie je zjavné o aké dovolacie dôvody žalobcovia svoje dovolanie opierajú. Podstatnú časť dovolania tvorí opis doterajšej rozhodovacej činnosti súdov. Argumenty dovolania žalobcovia opakujú z predchádzajúcich podaní, ktorým sa už súdy vo svojich rozhodnutiach venovali. Dovolanie je neprehľadné a nezrozumiteľné. Žalobcovia nemôžu použiť znenie predchádzajúceho dovolania, ktoré len doplnia, ak dovolací súd o takom podaní už rozhodol a vo svojom odôvodnení sa takým podaním už zaoberal. Podanie žalobcov nie je možné považovať z formálneho hľadiska za dovolanie, keďže len odkazujú na skutkovú a právnu argumentáciu z predchádzajúceho dovolania. Otázky nastolené dovolateľmi nie sú kvalifikovanými otázkami, sú neopodstatnené a v konaní niet otázky podstatného právneho významu, ktorá by nebola v rozhodovacej činnosti dovolacieho súdu vyriešená. Žalovaná 1/ poukazuje na výnimočnosť mimoriadneho opravného prostriedku, akým dovolanie je a poukazuje na rozhodnutia najvyššieho súdu „sp. zn. 6 Cdo 90/201, 5 Cdo 168/2012, 5 Cdo 115/2012“, podľa ktorých nemôže byť za dovolaním skryté ďalšie odvolanie (viď podobne rozhodnutie EŠLP vo veci Cornif vs. Rumunsko). Dovolanie zároveň nie je ani dôvodné, keďže žalobcovia nevymedzili otázku podstatného právneho významu, ktorá nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená. O nesprávne právne posúdenie nejde, ak sú žalobcovia nespokojní s právnymi závermi súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu. Žalovaná poukazuje na predchádzajúce odôvodnenie dovolacieho súdu, v ktorom dovolací súd vyhodnotil odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu a vyhodnotil argumenty dovolateľov vo vzťahu k odôvodneniu rozhodnutia odvolacieho súdu ako neopodstatnené.

10. Žalovaná 2/ vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že predmetné dovolanie považuje za nedôvodné a neopodstatnené. Navrhuje preto, aby bolo odmietnuté z dôvodu, že dovolacie dôvody neboli naplnené; prípadne aby bolo zamietnuté ako nedôvodné. Stotožňuje sa s rozhodnutím odvolacieho súdu, toto považuje sa vecne správne a riadne odôvodnené. Žalovaná 2/ poukazuje na svoje predchádzajúce podania - vyjadrenia k odvolaniam žalobcov proti posledným dvom rozsudkom súdu prvej inštancie. Súdy nižších inštancií správne vyhodnotili, že ide o jednorazový nárok na náhradu škody, ktorý nemôže vzniknúť opakovane, ani do budúcnosti. K námietkam dovolateľov uviedla, že pre súd je rozhodujúci stav v čase vyhlásenia rozsudku. Závery znalca, ktoré vyvodzuje vlastnou aplikáciou právnych predpisov, nie sú pre súd záväzné a súd ich posudzuje ako dôkaz. Súd taktiež nie je oprávnený rozhodnúť ultra petitem. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia považuje vo vzťahu k veci samej za

dostatočné a zrozumiteľné. Tvrdenie dovolateľov ohľadom neprehľadnosti vyčíslenia nárokov v súvislosti s výškou vyživovacej povinnosti ako základu pre výpočet pozostalostnej renty je námietkou nekonkrétnou a všeobecnou, keďže dovolatelia nedoložili vlastné vyčíslenie s postupom. Právo vo vzťahu k trvaniu vyživovacej povinnosti vykladá súd, pri tom nie je viazaný výkladom iného orgánu (Sociálnej poisťovne). Poistné plnenie, resp. dávka Sociálnej poisťovne nie je totožná s nákladmi na výživu pozostalých podľa § 448 Občianskeho zákonníka (nárok na náhradu škody). Nárok na náhradu škody a jeho výška musí byť v čase vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej ustálená a zo strany žalobcov preukázaná. Námietky dovolateľov ohľadom premĺčania nároku na úrok z omeškania považovala za neopodstatnené, keďže ide o príslušenstvo pohľadávky, ktorý predmet je samostatne žalovateľný a samostatne sa aj premĺčuje. Žalovaná 2/ tu poukázala na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 157/2009, 1 VCdo 4/2017 ako aj na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 32 Cdo 4179/2007, z ktorých vyplýva, že povinnosť dlžníka zaplatiť úrok z omeškania nevzniká samostatne (nanovo) za každý deň trvania omeškania, ale jednorázovo v deň, v ktorom bol dlžník v omeškaní so splnením hlavného záväzku; uvedeným dňom začína plynúť rovnaká premĺčacia doba ako pre hlavný záväzok a jej uplynutím sa právo na úroky z omeškania premĺči ako celok. Argumentáciu dovolateľov obchodnoprávnymi rozhodnutiami (sp. zn. 2 Obdo 36/2010) nepovažuje, s prihliadnutím na uznesenie sp. zn. 1 VCdo 4/2017, za relevantnú. Nárok na zvýšenie pozostalostnej úrazovej renty je nárokom návrhovým. To isté platí aj o valorizácii tejto renty. Žalovaná 2/ splnila žalobcom právoplatne priznaný nárok. Akákoľvek zmena znamenajúca zväčšenie žalovaného nároku, sa vždy považuje za zmenu žaloby podľa § 140 CSP. Akékoľvek zníženie žalovaného nároku sa vždy považuje za čiastočné späťvzatie žaloby podľa § 145 ods. 2 CSP (predtým § 96 OSP). Samotnou žalobou si žalobcovia neuplatnili nárok na zvýšenie pozostalostnej renty, preto odôvodnenie žalobcov, že „rozdiel“ medzi priznaným nárokom a uplatneným nárokom má pokrývať uplatnený nárok na zvýšenie pozostalostnej renty, keď nebol takto vymedzený pri uplatnení pôvodne žalovaného nároku, je nesprávny a mimo logiky. Dovolacie námietky žalovaných voči výroku o trovách konania taktiež nepovažovala za spôsobilé byť predmetom dovolacieho prieskumu. Ak bol žalobcom priznaný uplatnený nárok v podstatne nižšej výške, bolo by v rozpore s princípom spravodlivosti, ak by im bol priznaný nárok na náhradu trov konania v plnej výške. Rozhodnutie o trovách bolo preto aj v tomto kontexte správne a vyvážené. S poukazom na limitáciu prípustnosti dovolania v § 422 CSP dovolanie v tejto veci s prihliadnutím na vymedzený predmet konania (istinu uplatneného nároku) nie je prípustné. Je potrebné preskúmať a osobitne sa zaoberať v rozhodnutí o dovolaní aj včasnosťou podania dovolania, keďže sa z elektronického súdneho spisu javí dovolanie ako podané oneskorene (i doplnenie neautorizovaného podania autorizovaným podaním sa javí ako podané oneskorene a nie riadne) a ako podané nie v súlade s ustanoveniami § 427 ods. 1 CSP v spojení § 125 ods. 2 CSP. Totožnosť podaní - dovolaní (neautorizovaného elektronického podania a doplneného autorizovaného podania) musí byť zachovaná, inak nemôže nastať vylúčenie negatívneho následku neprihliadania na podanie. Iba pri (absolútnej) totožnosti podaní môže nastať nepriamo predpokladaný (negatívne vymedzený) následok prihliadania na pôvodné podanie a doplnené podanie so zachovaním účinkov podania neautorizovaného podania. Autorizované doplnené podanie označené ako Dovolanie_K_oprava.asice nie je totožné s podaným neautorizovaným podaním, a preto naň nie je možné prihliadať ako na doplnenie pôvodného neautorizovaného podania. Pri jeho posúdení ako samostatne podaného podania - dovolania, ktoré nie je doplnením neautorizovaného podania, je zjavné, že bolo podané oneskorene po uplynutí zákonom stanovenej lehoty na podanie dovolania i v rozpore s § 434 CSP.

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

12. K námietke žalovanej 2/ o včasnosti podania dovolania dovolací súd poukazuje na § 427 CSP, podľa ktorého je dovolanie podané včas, ak bolo podané v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii, prípadne na odvolacom alebo dovolacom súde. Zo spisu bolo zistené, že za rozhodnutím sa na č. 1. 2116 nachádza doručka z elektronického doručovania, ktorá preukazuje riadne doručenie rozhodnutia právnej

zástupkyňi žalobcov 1/, 2/ a 3/ Mgr. Elene Szabóovej dňa 18. júla 2021. Lehota na podanie dovolania je dva mesiace od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu, teda dva mesiace by uplynuli 18. septembra 2021 (§ 121 a § 427 CSP). Keďže posledný deň lehoty pripadá na sobotu je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň (§ 121 ods. 4 CSP), ktorým je pondelok 20. septembra 2021. Zo spisu vyplýva, že dovolanie bolo podané 20. septembra 2021 elektronicky duplicitne, pričom z potvrdení o odoslaní podania (č. l. 2148 a č. l. 2178) vyplýva, že podanie bolo prijaté súdom (elektronickou podateľňou MSSR) 20. septembra 2021 o 22:39 hod. (§ 25 ods. 1 veta tretia zákona č. 305/2013 Z. z. o e-Governmente v znení neskorších predpisov). V zmysle § 125 ods. 2 CSP je potrebné podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu dodatočne doplniť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu, inak sa na podanie neprihliada. Zo spisu (č. l. 2183-2225) vyplýva, že podanie bolo doplnené s vyžadovanou autorizáciou včas. Právna zástupkyňa upozornila, že na strane 14. jej podania sa nachádza oprava v texte zvýraznená žltou. Dokument nazvala Dovolanie_K_oprava.asice. Oprava spočíva v doplnení textu: „Doplnenie: Na týchto dovolaniach dôvodoch žalobcovia naďalej trvajú a ďalej dopĺňajú: Ustanovenie, že náhrada“. Upravený text predstavuje písarsku opravu predchádzajúceho textu na uvedenom mieste. Podľa § 124 ods. 1 CSP sa každé podanie posudzuje podľa jeho obsahu. Korekcia písárskej chyby nemení obsah podania. Keďže zástupkyňa dovolateľov doplnila elektronické podanie s autorizáciou v zákonnej lehote, dovolanie bolo podané včas, a preto bola námietka zástupcu žalovanej 2/ o pochybnostiach o včasnosti podania dovolania neopodstatnená.

13. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená meritórnym rozhodnutím predstavujúcim res iudicata, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014). V súvislosti s tým je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

14. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP; sp. zn. 1 Cdo 17/2019, sp. zn. 2 Cdo 225/2018, sp. zn. 3 Cdo 142/2018, sp. zn. 4 Cdo 10/2018, sp. zn. 5 Cdo 9/2019, sp. zn. 7 Cdo 1/2018, sp. zn. 8 Cdo 94/2018). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

15. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie úspešne napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. V danom prípade sú v dovolaní uplatnené oba uvedené dovolacie dôvody.

16. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

17. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor

dovolatela tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3 Cdo 41/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 5/2017, 8 Cdo 73/2017). Dovolací súd preto skúmal, či došlo k dovolateľmi namietanej procesnej vade.

17.1. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

17.2. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

17.3. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

18. Pokiaľ dovolatelia v dovolaní namietajú, že rozhodnutie súdu je nepreskúmateľné pre nedostatok riadneho odôvodnenia, dovolací súd poukazuje na to, že už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná len za vlastnosť (vyjadrujúcu stupeň kvality) rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci.

19. Vo vzťahu k námietke dovolateľov, že súdy rozhodli bez náležitého zistenia skutočného stavu, nevykonali nimi navrhnuté dôkazy, dôkazy vykonané v súdnom konaní nesprávne vyhodnotili, tak v zmysle ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nedostatočné zistenie skutkového (skutočného) stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nezakladá vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP (1 Cdo 41/2017, 2 Cdo 232/2017, 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 7 Cdo 11/2017, 8 Cdo 187/2017). Ústavný súd nedospel k záveru o ústavnoprávnej neudržateľnosti tohto názoru najvyššieho súdu (II. ÚS 465/2017).

20. K námietke dovolateľov, v ktorej vyvodzujú prípustnosť ich dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP aj z právnych záverov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie, dovolací súd uvádza, že už dávnejšie dospel k záveru, podľa ktorého realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (R 54/2012). Najvyšší súd zotrváva na tomto závere aj naďalej (R 24/2017 a 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 94/2017, 4 Cdo 47/2017, 5 Cdo 145/2016, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 76/2018).

21. K rovnakému záveru dospel dovolací súd svojím predchádzajúcim rozhodnutím vydaným v tejto veci sp. zn. 1 Cdo 259/2019 z 24. novembra 2020 preskúmaním dovolacích dôvodov, ktoré dovolatelia v aktuálnom dovolaní zopakovali z predchádzajúceho dovolania, okrem dôvodu spočívajúcom v nedostatku v odôvodnení, na ktorom založil dovolací súd svoje predchádzajúce zrušujúce rozhodnutie, ktoré však odvolací súd svojím následným rozhodnutím vo veci odstránil. Dovolací súd naďalej trvá na svojich predchádzajúcich záveroch, podľa ktorých nezistil taký nedostatok, ktorý by odôvodňoval

prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Rozhodnutie odvolacieho súdu nemožno považovať za nepreskúmateľné, ani neodôvodnené a prípustnosť dovolania nezakladá ani, podľa dovolateľov, prijatý nadbytočný výrok odvolacieho súdu o nedotknutí sa odvolaním nenapadnutých výrokov.

22. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (písm. a/); ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (písm. b/); je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (písm. c/).

23. Dovolací súd si je vedomý, že právna otázka podľa § 421 CSP a dovolací dôvod (nesprávne právne posúdenie) podľa § 432 CSP sú spojené nádoby, preto nemôže posudzovať prípustnosť dovolania striktne len na základe toho, ako dovolateľ túto prípustnosť formálne vymedzil na konkrétnom riadku svojho podania. Je nutné sa pozrieť aj na samotný dovolací dôvod, pokúsiť sa z neho vyabstrahovať právnu otázku podľa § 421 CSP a až následne možno posúdiť, a/ či od tejto otázky záviselo napadnuté rozhodnutie, b/ či ide o otázku, ktorá napĺňa podmienky § 421 ods. 1 písm. a/ až c/. Avšak toto posúdenie je možné vykonať len v rovine pokusu autenticky porozumieť dovolateľovi - jeho textu ako celku, ale nie dotvárať vec na úkor procesnej protistrany. Zároveň nie je úlohou najvyššieho súdu „hádať“ čo svojím dovolaním mienil dovolateľ, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu dovolacej otázky (porovnaj I. ÚS 336/2019).

24. Dovolanie prípustné podľa ustanovenia § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (ustanovenie § 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (ustanovenie § 432 ods. 2 CSP).

25. Dovolatelia vyvodzujú prípustnosť svojho dovolania z § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP.

26. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

27. Otázkou relevantnou podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP môže byť výlučne iba tá právna otázka, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil svoje rozhodnutie. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie, ktorej neviedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia.

28. O odklone je potom možné usudzovať v prípade, že dovolateľ uvedie v čom sa rozhodnutie „odkláňa“ a vo vzťahu ku ktorej rozhodovacej činnosti sa tak deje. Zákon však aj pri rozhodovacej činnosti výslovne vyžaduje určitú kategóriu rozhodnutí, ktoré sa radia k ustálenej rozhodovacej praxi. Pojem ustálená rozhodovacia prax odvolacieho súdu bola predmetom rozhodovania občianskoprávneho kolégia, ktoré na zasadnutí 9. novembra 2018 prijalo do Zbierky stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky rozhodnutie najvyššieho súdu z 24. januára 2018 sp. zn. 6 Cdo 29/2017, ako R 71/2018, v ktorom vyložilo rozsah pojmu ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu nasledovne: „Do ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletine Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o

rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.“

29. V zmysle nálezov Ústavného súdu Slovenskej republiky (viď napr. II ÚS 277/2021-28 alebo II. ÚS 608/2021-51) pri posudzovaní podania podľa jeho obsahu nemôže súd určitému podaniu dávať iný význam, než ktorý zodpovedá obsahu podania, jeho vnútornej skladbe, logike, zvolenej argumentácii, v podaní použitým výrazovým prostriedkom a celkovému zmyslu podania. Posudzovanie podania taktiež neumožňuje súdu obsah úkonu dopĺňať, či domýšľať alebo z neho vyvodiť závery, ktoré z obsahu úkonu nevyplývajú (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 440-446).

30. Ak je v dovolaní namietané nesprávne právne posúdenie veci odôvodnené tým, že skutkové zistenia a z nich vyplývajúci skutkový záver sú chybné, teda, že skutkový stav, z ktorého vychádzal odvolací súd, nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, z obsahového hľadiska nie je splnená zákonná náležitosť dovolania vyplývajúca z ustanovenia § 428 CSP v spojení s požiadavkou v § 432 ods. 2 CSP, čiže jeho odôvodnenie dovolacími dôvodmi.

31. Je práve úlohou dovolateľov, ktorí sú právne zastúpení advokátkou, aby dovolanie vystavala argumentačne tak, že dovolací súd nebude mať pochybnosti o porovnávaných rozhodnutiach, ktorých rozdielnosť a odklon sa v dovolaní tvrdí. Vo vzťahu k odklonu musí ísť zároveň aj o ustálenú rozhodovaciu prax, ktorú definuje dovolací súd vyššie, pričom nemá ísť o bežnú rozhodovaciu činnosť, ale rozhodovacia činnosť musí byť „povýšená“ na status „ustálená“. Rozhodnutie, ktorého rozdielnosť alebo odklon sa tvrdí musí spĺňať určité podmienky a kritériá, aby bolo možné z neho pri dovolacom prieskume vychádzať. Zároveň najvyšší súd upozorňuje, že z neprehľadného kontextu dovolania, v ktorom advokátka skopírovala predchádzajúce dovolanie a pridala argumenty, ktoré ponúkajú opis rovnakých námietok, len iným spôsobom, hraničí s kvalifikovaným, odborníkom spísaným, dovolaním.

32. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický odklon jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 6/2017 (podobne tiež napríklad v rozhodnutiach sp. zn. 4 Cdo 95/2017 a sp. zn. 7 Cdo 140/2017) uviedol, že v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená. V zmysle rozhodnutia najvyššieho súdu 3 Obdo 42/2018 z 21. augusta 2018, ktoré bolo prijaté do Zbierky stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR č. 9/2018, evidované pod č. R 83/2018: „Ak dovolateľ odôvodnil prípustnosť dovolania odklonom od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, potom je povinný v dovolaní výslovne uviesť právne posúdenie dovolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne, konkretizovať, ako mal odvolací súd právnu otázku správne vyriešiť a zároveň musí špecifikovať ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa mal podľa jeho názoru odvolací súd pri svojom rozhodovaní odkloniť“. Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi dovolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a) CSP (viď nález Ústavného súdu Slovenskej republiky I. ÚS 51/2020-50). Pokiaľ dovolateľ v dovolaní kvalifikovane neoznačí ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach o tom, ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie dovolacieho súdu mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ a mohlo by viesť k procesne neprípustnému bezbrehému dovolaciemu prieskumu priečiacemu sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 písm. a) CSP (porovnaj

napr. sp. zn. 2 Cdo 167/2017, sp. zn. 3 Cdo 235/2016, sp. zn. 5 Cdo 13/2018, sp. zn. 7 Cdo 114/2018, sp. zn. 8 Cdo 78/2017; tiež Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., *Civilný sporový poriadok, Komentár*, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1382).

33. Vo vzťahu k právnym otázkam, ktoré dovolatelia vo svojom dovolaní predkladajú na riešenie je potrebné uviesť, že nepredstavujú zásadné otázky v danej veci. Otázky kladené dovolateľmi týkajúce sa spochybňovania častí právneho posúdenia predmetnej veci odvolacím súdom, nie sú otázkami, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie a na ich zodpovedaní potom nespočíva výsledok konania. Zároveň je potrebné podotknúť, že najvyšší súd nezistil odklon odvolacieho súdu od rozhodnutí najvyššieho súdu R 29/2014 a R 62/2008, na ktorý dovolatelia poukazujú. Ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré dovolatelia uvádzajú, do rozporu s ktorými sa má dostávať rozhodnutie odvolacieho súdu, nepredstavujú ustálenú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu. Dovolatelia vo svojom dovolaní opakovane namietajú nesprávne vysporiadanie sa súdov nižších inštancií s nimi pomenovanými 14-timi otázkami, pričom otázky dovolatelia rozmenili „na drobné“ a snažia sa dosiahnuť akúsi „právnú analýzu“ rozhodnutia odvolacieho súdu za účelom vyvrátenia správnosti jeho záverov. Tu však najvyšší súd pripomína, že nepredstavuje tretiu inštanciu riadnych opravných prostriedkov, ale mimoriadnosť zásahu najvyššieho súdu v konkrétnom prípade musí predstavovať rovnováhu v právach a spravodlivosti poskytovanej všetkým stranám v konaní. Nejde potom o otázky zásadného významu, ak ich dovolatelia pomenúvajú trinásť, resp. pätnásť a snažia sa spochybnením doterajšieho úsudku súdov nižších inštancií založiť významnosť položených otázok. Aj napriek povinnosti súdu vychádzať z obsahu podania, nachádzať kvalifikované otázky v dovolaní, preformulovávať otázky z dovolania tak, aby vyhovovali podmienkam prípustnosti, by bolo v zjavnom nepomere s právami protistrany najmä s ochranou princípu právnej istoty zakotvenou v čl. 2 Základných princípov CSP, ak by súd pristúpil k meritórному prieskumu rozhodnutia na základe neprípustného dovolania. Prípustnosť dovolania musí byť zrejmá a zistená. Dovolacie konanie je prostriedkom nápravy zjavnej nedostatočnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle požiadaviek Civilného sporového poriadku, ktoré nastavili pravidlá prípustnosti dovolania tak, aby bola zachovaná spravodlivosť a rovnosť uplatnenia práv na oboch stranách konania. Najvyšší súd však ani v tomto prípade nezistil prípustnosť dovolania.

34. Dovolací súd zároveň upozorňuje, že nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, pretože je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Táto viazanosť zisteným skutkovým stavom je nevyhnutným predpokladom pre skúmanie správnosti právneho posúdenia veci, pretože podstatou právneho posúdenia veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Otázky, ktoré sú vo svojej podstate skutkovými otázkami potom taktiež nemôžu založiť prípustnosť dovolania.

35. Námetka dovolateľov vo vzťahu k trovám nie je námietkou relevantnou, keďže prípustnosť dovolania je v tejto časti v zmysle § 421 ods. 2 CSP vylúčená.

36. Najvyšší súd dospel preto k záveru, že argumentácia dovolateľov v žiadnom smere nezakladá prípustnosť dovolania ani prostredníctvom § 420 písm. f/ CSP, ani na základe § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP. Preto na podklade dovolania nebolo možné uskutočniť meritórny dovolací prieskum. Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody dovolací súd odmietol dovolanie ako neprípustné podľa § 447 písm. c/ CSP.

37. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP a v zmysle § 451 ods. 3 veta druhá CSP výrok neodôvodňuje.

38. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.